

СИНТЕЗ ВТОРИННОЇ ОБМОТКИ ІНДУКЦІЙНИХ ЕЛЕКТРОНАГРІВАЧІВ

¹Чумак В.В., к.т.н., доц., ²Святненко В.А., ст. викл., ¹Манжура Т.М., студентка

КПІ ім. Ігоря Сікорського, ¹кафедра електромеханіки, ²кафедра теоретичної електротехніки

Вступ. Електронагрівачі текучих середовищ призначені для нагріву води і суміші води з етиленгліколем в замкнутих системах теплопостачання. Вони належать до нагрівачів індукційного типу непрямого нагріву, в якому для отримання гарячої води використовується тепло що виділяється при протіканні індукованого електричного струму в стінках труб водонагрівача.

При виготовленні оптимальних конструкцій нагрівача можна максимально збільшити експлуатаційний термін його використання.

Мета роботи. Синтез нових більш конструкційно ефективних обмоток індукційних електронагрівачів для покращення їх технологічних властивостей. Здобуття максимальної технологічної простоти, покращення механічних гідравлічних та масо-габаритних властивостей у порівнянні з класичним варіантом.

Матеріали та результати синтезу. Склад електронагрівача представляє собою магнітопровід з розміщеними на ньому обмотками та теплообмінник. Теплообмінник виконує функцію вторинної обмотки. Класична вторинна обмотка водонагрівача виконана з вигнутих в кільця труб, у верхній і нижній частині об'єднаних колекторами у вигляді прямих відрізків труб в середині яких проходить теплоносій. Недоліками є складність конструкції, збільшені габаритні розміри і нерівномірний процес нагріву рідини. Складність конструкції зумовлена великою кількістю кілець і зварних швів, збільшенні габаритні розміри через наявність колекторів. У зв'язку з тим, що кільця теплообмінника приєднані до колекторів паралельно, в процесі роботи можливий нерівномірний нагрів за рахунок різного гідравлічного опору в окремих групах кілець і різної швидкості потоку рідини. На основі аналізу недоліків системи було запропоновано такі варіанти:

1) Вторинна обмотка або теплообмінник, виконана в вигляді щонайменше одновиткової спіралі, кожен виток якої складається з послідовно з'єднаних прямої і зворотної хвилі, які мають рівну кількість півхвиль і направлені зустрічно з переходом одна в іншу на крайньому стрижні магнітопроводу, місця перетину хвиль як витка, так і спіралі з'єднані між собою.

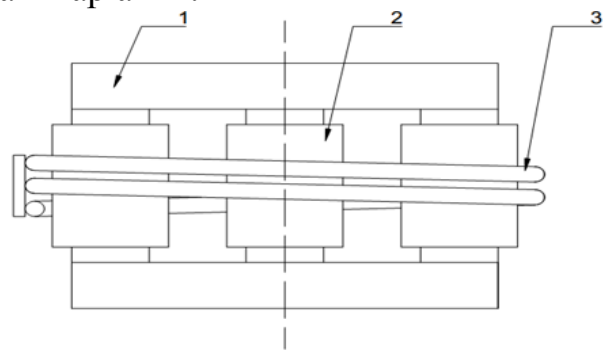
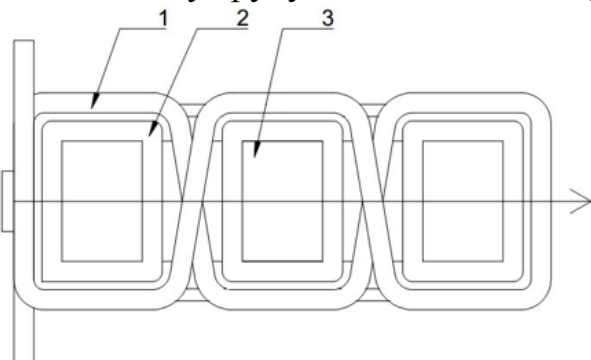

Рис. 1.1 — Загальний вигляд

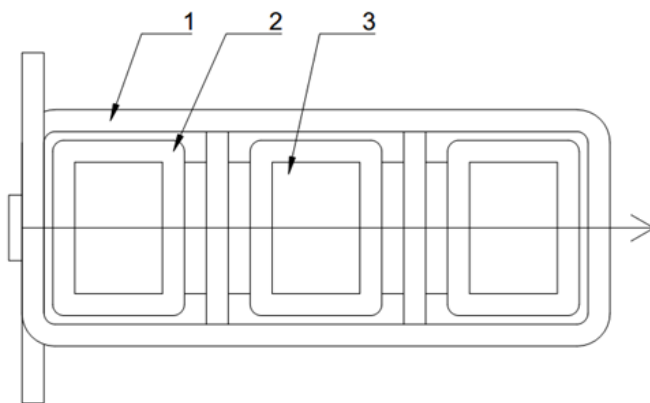
1 - магнітопровід, 2 - первинна обмотка, 3 - теплообмінник.

Хвилі з'єднані перемичками за рахунок яких утворюються короткозамкнені витки. Таким чином, використання нагрівача в вищезазначеному вигляді дає можливість значно спростити конструкцію за рахунок намотки теплообмінника цільною трубою, зменшити габаритні розміри через відсутність колекторів, використовуючи при цьому для підвода теплоносія саму трубу теплообмінника ("Вхід", "Вихід").

Рис. 1.2 — Спіральний теплообмінник
1 - магнітопровід, 2 - первинна обмотка, 3 - теплообмінник.

яка охоплює стрижні з обмотками, початок і кінець кожного витка з'єднані між собою, кожний виток поділений подовжньою віссю магнітопроводу на піввитки, які у вікнах між стрижнями за допомогою елементів з'єднання з'єднані між собою і утворюють при цьому фазні витки, а довжини трубчастих частин фазних витків рівні між собою, причому матеріал, перетин і довжина кожного елемента з'єднання вибрані такими, що електричний опір елемента з'єднання менший за електричний опір трубчастих частин фазного витка. Форма витка може мати різний вигляд: овал (рис. 1.3), фігурний (рис. 1.4).

Рис. 1.3 — Овальний теплообмінник
1 - магнітопровід, 2 - первинна обмотка, 3 - теплообмінник.

електричному опору будуть мінімальними, не викликаючи місцевих перегрівів.

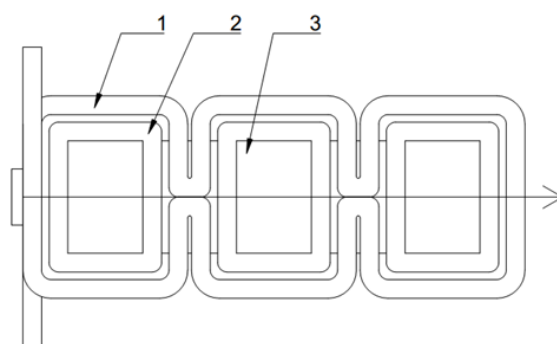
Переваги даних конструкцій можна прослідкувати при механічному розрахунку міцності труб. Сумарна величина осьових напруг дорівнює:

$$\sigma_T = \sigma_T' + \sigma_T'' + \sigma_T'''$$

Покращення процесу нагріву рідини відбувається за рахунок вирівнювання гідравлічного опору і швидкості потоку рідини, так як всі витки з'єднані послідовно, і рівномірного зняття тепла зі стінок труби.

2) Ще один варіант виконання теплообмінника полягає в тому що він виконаний у вигляді щонайменше одновиткової спіралі,

Матеріал елемента з'єднання, перетин і довжину вибирають таким чином, щоб його електричний опір був менший за електричний опір трубчастих частин фазного витка. При цьому електричні витрати у вигляді тепла, в основному, будуть виділятися в трубчастих частинах фазного витка рівномірно по фазах, нагріваючи теплоносій, а втрати в елементах з'єднання завдяки малому

Рис. 1.4 — Фігурний теплообмінник
1 - магнітопровід, 2 - первинна обмотка, 3 - теплообмінник.

де σ'_T – напруги від згину на кривих частинах труби, де труба піддається згину. Їх величина залежить від радіусу згину труби $\sigma'_T \sim \frac{1}{2r}$ де r – радіус згину труби, см. σ''_T – термічні напруги, що залежать від робочої температури трубопроводу. σ'''_T – внутрішні напруги від внутрішнього тиску.

Труби зі зварними швами будуть мати знижену механічну міцність. Можна виконати перевірку міцності в частинах згину труби по формулі:

$$\sigma'_T = p \cdot \frac{d_3^2 + d_B^2}{d_3^2 + d_B^2} \left(1 + 2\omega \cdot \frac{d_3^2 + d_B^2}{d_3^2 + d_B^2} \right)$$

де

$$\omega = 2 \cdot \frac{a-b}{a+b};$$

a та b – велика і мала піввісі овального перетину труби в місці згину;
 d_3, d_B – зовнішній і внутрішній діаметри трубопроводу.

З чого випливає що при зменшенні згину, та позбуття зварних швів зменшуються осьові напруги в трубі та збільшується її механічна міцність.

В місцях згину відбувається втрата натиску рідини. Зі збільшенням кута повороту α збільшуються втрати натиску. Втрати натиску:

$$h = \xi \cdot v^2 / 2g$$

при $\alpha=90^\circ$ значення $\xi = 1$, тобто весь швидкісний натиск втрачається. З чого випливає що при зменшенні кута згину труби можна покращити гідравлічні властивості, що і було досягнуто у розглянутих видах вторинних обмоток.

Висновок: Завдяки синтезу було досягнуто: 1) зменшення габаритних розмірів за рахунок зміни конструкції та усунення колекторів 2) спрощення конструкції за рахунок виконання труби теплообмінника суцільною 3) вирівнювання гідравлічного опору і швидкості потоку рідини зарахунок усунення зварних швів 4) збільшення механічної міцності та довговічності конструкції за рахунок зменшення кутів згину та усунення зварних швів.

Перелік посилань

1. Авторське свідоцтво № 81029 Індукційний електронагрівник / Чумак Вадим Володимирович, Барабаш В'ячеслав Андрійович, Попков Володимир Сергійович, Богаєнко Микола Володимирович.

2. Гідравліка водопостачання та каналізація Навч. посібник для будівних спец вузів / І. В. Прозоров, Г. І. Ніколадзе А. В. Мінаєв – М.: Вышш. шк., 1990. – 448 с.: ил.